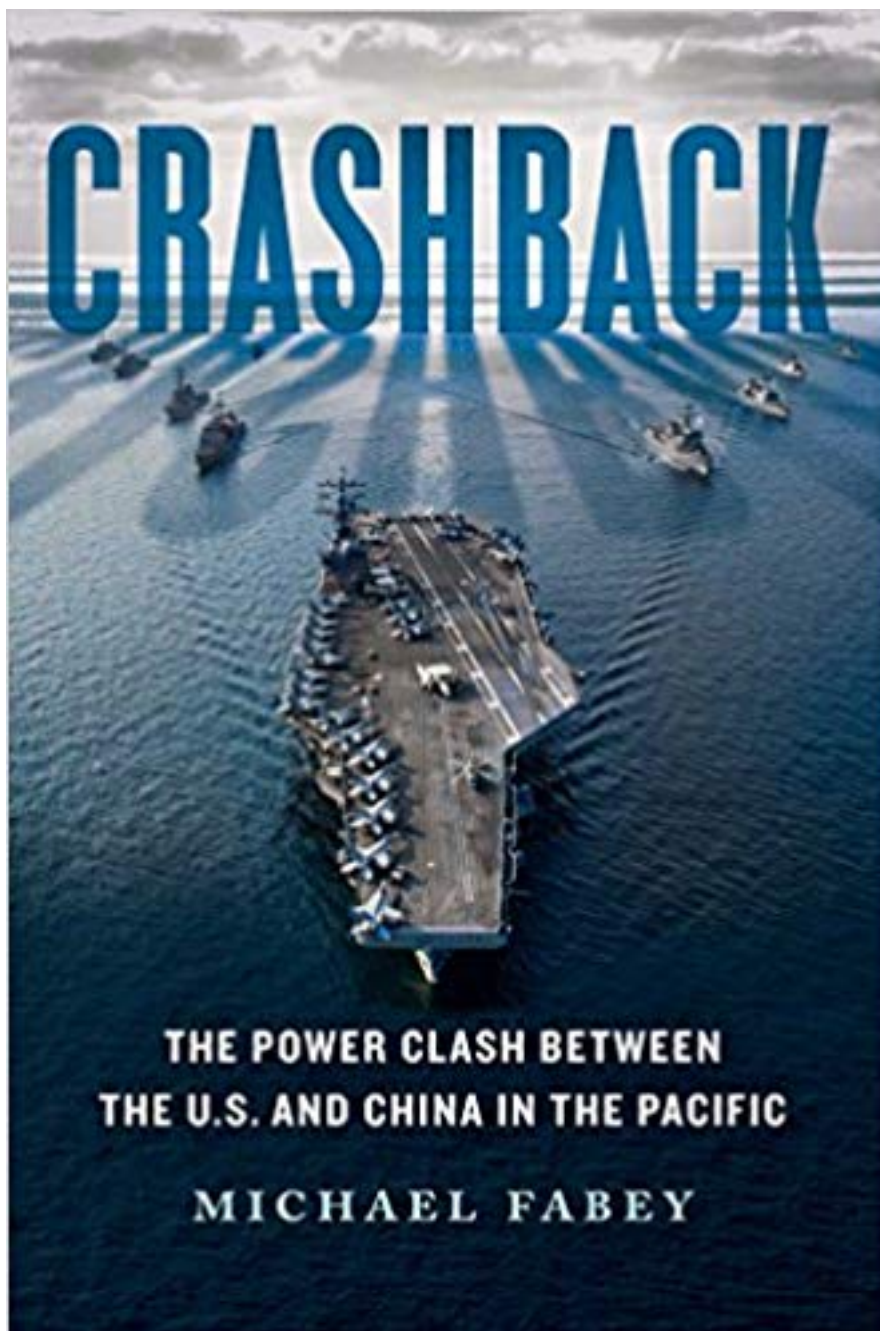

Ngày 5/12/2013, hành đòng quyđt đốn cđ Trung Quđc Đ Biñ Đòng nâng lên mđt cđp đđ hoàn toàn mđi. Không phđi ngđn chđn máy bay do thám Aries hay quyđ rđi tàu hđi quân không vđ trang, lđn đđu tiên, mđt tàu đđ bđ nhđ cđ Trung Quđc công khai đđi đđu vđi mđt tàu chiđn lđn cđ Mđ.

Tờ đài chủ huy của tàu tuấn dòng Cowpens, Thủy quân trưởng Gregory Gombert có thể quan sát đội hình hàng tốp tàu sân bay Liêu Ninh gồm ít nhất 5 tàu đổ bộ. Qua sóng radio, giọng tiếng Anh tức giận liên tục “Tàu Mỹ đang xâm phạm vùng an ninh của Trung Quốc. Các anh cần rời đi ngay lập tức.” Sau khi cắt ngang mũi tàu Cowpens, mũi tàu đổ bộ Trung Quốc vòng lại và tiến thẳng vào hàng di chuyển của con tàu. Mũi và chòm trời diễn là không thể tránh khỏi khi khoảng cách dần thu hẹp. Sau cùng, thủy quân trưởng Gombert buột miệng đưa ra quyết định, “Động tàu khốn kiếp! hãm tàu! hãm tàu!”. Ngày 5/12/2013, hành động quyết đoán của Trung Quốc ở Biển Đông nâng lên một cấp độ hoàn toàn mới. Không phải ngày chiến máy bay do thám Aries hay quấy rối tàu hải quân không vướng, lần đầu tiên, mũi tàu đổ bộ của Trung Quốc công khai đội đầu với mũi tàu chiến lớn của Mỹ. Lực lượng hải quân hùng mạnh nhất thế giới bị thách thức trên chính đội dòng của mình và không còn lựa chọn nào khác phải dưng lại. Đây chỉ một trong số nhiều sự kiện đáng tác giả Michael Fabey mô tả chi tiết, chân thực trong cuốn sách đầu tay xuất bản năm 2017.

Michael Fabey là phóng viên kỹ cựu chuyên đưa tin về lĩnh vực hải quân và quân sự. Trong suốt sự nghiệp, ông đã nhận nhiều giải thưởng, đáng chú ý là Giải thưởng Timothy White và một giải Pulitzer. Công việc đem lại cho ông cơ hội quan sát, tiếp xúc với giải chủ huy cao cấp, nhân sự, khí tài, không chỉ của hải quân Mỹ mà còn các nước khác, trong đó có Trung Quốc. Trải nghiệm phong phú này giúp tác giả có thể hiểu rõ và mô tả chân thực về các sự kiện, cũng như những vụ đổ đốn, thủy quân trưởng, thủy thủ, phi công hải quân Mỹ hàng ngày hoạt động ở tuyến đầu. Cuốn sách “Động Tàu Ngọt Ngọt: Cờ xát Sọc mành M - Trung Quốc Biện Đông”, với độ dài hơn 300 trang, viết về những ngổn ngổ như vậy ở tầng sự kiện cơ bản. 10 chương sách đã phác họa một bức tranh rất rõ ràng: Thế lực thế giới trên biển nhiều thập kỷ qua đang bị một lực lượng trẻ dấy thách thức. Hải quân Mỹ-Trung đang trong tình trạng chiến tranh ở Tây Thái Bình Dương.

Tuy nhiên theo tác giả, đây không phải “Chiến tranh Lạnh – Cold War” như giữa Mỹ-Liên Xô sau thế chiến thứ 2 hay “Chiến tranh nóng – Hot War”, cuộc chiến trong đó hai quân hai bên tấn công nhau bằng tên lửa hay pháo hạm. Đây là “Chiến tranh

“m – Warm War” phản ánh qua những tình huống đối đầu nguy hiểm trên không và trên biển ở Tây Thái Bình Dương. Trong cuộc chiến này, nếu Mỹ không bỏ vũ khí hạt nhân pháp hiên hành; nên chiến hành vi thay đổi nguyên trạng; duy trì từ do hàng hải, hàng không ở các tuyến hải lộ huyết mạch của khu vực, Mỹ sẽ thua. Mỹ thua trong cuộc chiến phi truyền thống này, đến giờ nên bằng việc giảm hoặc rút bớt quân đội, đểc biệt là lực lượng hải quân, khỏi Tây Thái Bình Dương.

Theo tác giả, không nhiều quốc gia mà từng đến với thềm tr các vùng biển ở Tây Thái Bình Dương, chỉ duy nhất toàn bộ Thái Bình Dương. Chỉ duy nhất một lực lượng hải quân để mạnh có thể coi đây là đối diện của mình. Từ thế kỷ 19, hải quân Mỹ không ngừng mở rộng “hiên diện” (presence) và nâng cao “vũ thế” (posture) ở các vùng biển Thái Bình Dương như sự kiện chiến tranh biển Malay năm 1831, sự kiện Vịnh Edo (Tokyo ngày nay) năm 1853, đến đây h Mỹ ở Tây Ban Nha ở Vịnh Manila năm 1898... Năm 1945, hải quân Mỹ sở hữu gần 7.000 tàu, chiếm 70% toàn bộ số lượng tàu hải quân toàn thế giới. Trong 6 Bộ Tư L ệnh Khu vực của Mỹ, Bộ Tư L ệnh Thái Bình Dương là lớn nhất với 378.000 nhân sự, 2.500 máy bay và 200 tàu chiến các loại. Trong nhiệm vụ thế kỷ 21 sau khi Liên Xô sụp đổ, hải quân Mỹ không gặp bất kỳ thách thức hay nguy cơ nào ở vùng biển đểc coi là “đối diện” của mình. Cho tới khi, một đối thế tiềm tàng xuất hiện: Hải quân Trung Quốc.

Trong gần hai thập kỷ, hải quân Trung Quốc chuyển mình nhanh chóng từ lực lượng ven bờ (brown-water) sang hải quân biển dương (blue-water). Trong quá khứ, hải quân Trung Quốc là một lực lượng lực hậu, kém phát triển. Về phương Tây, hải quân Trung Quốc ở dưới mức chu của một lực lượng hải quân c có. Trong gần 600 năm kể từ cuối thế kỷ 15, hải quân Trung Quốc chỉ xếp ngang với hải quân Paraguay, một quốc gia không có biển. Những ngày từng ch thế bị “đầu đến” trước lực lượng hải quân của các nước phương Tây như “Chiến tranh Nha phiến” với Hải quân Anh vào giữa thế kỷ 19 hay cuộc Kh ống ho Eo biển ài Loan năm 1995-1996. Ngày này, cùng với nền kinh tế thế tr của Trung Quốc ph thu nhiệm vụ vào giao thế, đến đến nhu cầu xây dựng một lực lượng hải quân hùng mạnh. Ông đểc Lưu Hoa Thanh, “cha đẻ” của hải quân Trung Quốc hiện đại, đã vạch ra lộ trình 3 bước đểa hải quân Trung Quốc trở thành lực lượng thế c toàn cầu vào năm 2049. Bộ Kinh ỹ mạnh tuyên truyền về 7 chuyển hải trình thế những năm 1400 của ông đểc Trầnnh Hòa thế Minh. Nhân vật này là nguồn cảm hứng, “Chúng ta từng là thế lực hải quân hùng mạnh toàn cầu; và chúng ta có thể làm lại điều này.” Điều mởo mởi của hải quân Trung Quốc thế hiện qua hình ảnh ến thế của tàu khu tr Hải Kh ố trong cuộc thế tr RimPac 2014 hay sự quan đến thế của tàu, Thế ỹ Wu Chao Huang, đểi đến cho thế h “Ông Vua con” (Little Emperors) xuất phát thế chính sách một con của Trung Quốc. H mang kể về ỹ của gia đình, quan tâm thế về ỹ đến thế và toát lên về kiêu hãnh. Ngày quan thế h ỹ, thế thế sự tin thế “Mỹ là quá khứ và Trung Quốc là thế ỹ lai.” Hải quân Trung Quốc sẽ về ỹ qua Hải quân Mỹ về công nghệ và nền lực chiến đểu. Trung

Quốc sự sấm chòm dặt vò thò đợc tôn hàng thòp kờ cờa Mờ Tây Thái Bình Đông.

Với mục tiêu đó, hải quân Trung Quốc leo thang thách thức tàu chiến, máy bay Mỹ bằng nhiều “động thái chiến tranh nóng” (Acts of Warm War). Có thể kể ra hàng loạt vụ áp sát, nguyền chèn nguy hiểm ở Biển Đông như vụ chiến đấu của F-8II của Trung Quốc và chòm máy bay do thám EP-3E của Mỹ năm 2001; tàu Trung Quốc quấy nhiễu tàu Impeccable năm 2009; tàu ngầm Trung Quốc phá cáp sonar của tàu khu trục USS John S. McCain năm 2009... Hành động “chiến tranh nóng” này còn diễn ra ở Biển Hoàng Hải như vụ tàu tuần tra Trung Quốc đâm dĩa tàu USNS Bowditch năm 2002; “tàu cá lồi rì” của Trung Quốc nguyền chèn hoạt động của tàu do thám USNS Victorious năm 2009. Thông điệp ở đây rất rõ ràng: Trung Quốc không chỉ muốn thống trị Biển Đông, Biển Hoa Đông, Biển Hoàng Hải mà là sẽ hù các vùng biển này. Theo tác giả, trong khi giới ngoại giao Mỹ hòng nờ cớ ở Trung Quốc với tuyên bố về “phát triển hòa bình”, hải quân Mỹ đang phải đi diễn với “nhiều mũi dao nhọn” ở Tây Thái Bình Đông. Tình huống Mỹ gặp phải khiến chúng ta liên tưởng tới mọt câu nguyền ngờ cờ, “Miếng nam mô, bóng mọt bở dao gờm” (Conceal a dagger behind a smile).

Tuy nhiên, trước mọt Trung Quốc trởi dờy mành mờ với nhiễu tham vọng như vậy, giới tinh hoa chính trị và quốc phòng của Mỹ thòc tở không có cách nhìn nhìn đợng nhòt. Theo tác giả, nờ bở Mỹ chia thành hai Phái “Dragon Slayers” (Nhờng Ngời Diệt Rồng) và Phái “Panda Hugger” (Nhờng ngời Thân thiện Gờu Trúc). Phái “Panda Hugger” cho rằng cờn có cách tiếp cờn không đợi đờu với Trung Quốc. Theo họ, nờu thòt chòt quan hờ với Trung Quốc, Mỹ có thò đờnh hình các chính sách quân sự và hờn chỏ xu hướng quyòt đoán của nờc này. Đây cờng là quan đờm chung của chính quyờn Obama và mọt số lãnh đờo hải quân: “Cờn đờ Trung Quốc là mọt phần của cuộc chỏi.” Nờu Mỹ đợi xỏ với Trung Quốc như mọt đợi tác và không phải đợi thỏ tiờm tàng, khi đó Trung Quốc sẽ hành xỏ như mọt đợi tác và giờm bở hành vi quyòt đoán ở các vùng biển. Tờ lờnh Tác chiến hải quân, ô đợc Jonathan Greenert thỏm chí còn tin viờc thiỏt lỏp quan hờ cá nhân giờa các tở lờnh quân sự có thò giúp nguyền chỏn xung đợt và đờnh hình chính sách quốc gia và quân sự trong dài hờn của Trung Quốc. Tuy nhiên, thòc tở đã không như hỏ kờ vờng. Hải quân Trung Quốc tiếp tởc hành xỏ quyòt đoán với các bên tranh chỏp khác ở các vùng biển. Số kiờn tàu Cowpens năm 2013 tiếp tởc như “mọt gáo nờc lờnh.” Không chỏ thỏ, Trung Quốc còn giời tàu do thám cuộc tởp trờn RimPac 2014 khi chính nờc này đợc mỏi tham dỏ. Sau số kiờn này, ngời ta kờ vờng Trung Quốc đờn chỏp nhỏn viờc các nờc có quyờn tiờn hành hoạt đờng do thám, quân sự ở vùng EEZ của nờc khác. Tuy nhiên chỏ mọt tháng sau đó, chiến đờu của J-10 của Trung Quốc đã áp sát nguy hiểm máy bay do thám P-8A Poseidon của Mỹ khi bay cách Hải Nam khoảng 216km. Mọt lờn nờa, quan đờm của Trung Quốc rất rõ ràng: “Chúng tôi có thò làm đờu đó còn các anh thì không thỏ.” Trung Quốc đang hành đờng ở Biển Đông như thỏ đây là con phỏ riêng của họ.

Trong khi ngỗc lĩ, Phái “Dragon Slayers” muỗn có cách tiỗp cỗn cỗng rỗn hỗn vỹi Trung Quỗc. Theo hỹ, Mỗ có thỹ hỹp tác vỹi Trung Quỗc nhỹng phỹi đi kèm quyỗt tâm và sỡc mỗnh chiỗn đỹu đáng tin cỹy. Ôỗ đỹc Harry Harris, Tỹ lỹnh Hỹm đỹi Thái Bỡnh Đỹng và sau là Tỹ lỹnh Bỹ Chỹ huy Thái Bỡnh Đỹng, cho rỹng “Mỗ sỹ hỹp tác khi có thỹ nhỹng sỹ đỹi đỹu khi cỗn.” Cỹ thỹ, Mỗ đã thách thỹc yỗu sách quá mỗc cỹa Trung Quỗc bỡng các hoỹt đỹng FONOP, cho phóng viờn CNN theo máy bay tuỗn tra đỹa tin vỹ nhỹng gỹ Trung Quỗc làm ỹ Trỗng Sa. Sỹ hiỗn diỗn cỹa Bỹ trỗng Quỗc phỡng Ash Caster trên tàu sỡn bay USS John C.Stennis trong chuyỗn tuỗn tra 2 tháng ỹ Bỡn Ông cỹng đỹy tỹc biỗu tỹng. Ỗ tỹng cỹng sỡc mỗnh cho hỹi quỗn, Mỗ hiỗn đỡng phát triỗn các loỹi vỹ khỹ, tên lỹa, tàu chiỗn hiỗn đỹi nhỹ súng đỹn tỹ, vỹ khỹ trỳm tia la-de nỹng lỹng cao, tên lỹa chỹng tàu tỹm xa hay khu trỹc hỹm tỹi tỡn lỹp Zumwalt. Quan đỹm cỹa ôỗ đỹc Tom Rowden, Giám đỹc phỹ trách chỹng trỡnh tác chiỗn mỗt nỗc cỹa Hỹi quỗn Mỗ, rỹt rõ rỡng: Nhiỗm vỹ chỡnh cỹa hỹi quỗn không phỹi “cỗu ngỗi” mà là “tiỗu diỗt kỹ xỗu.” Tuy nhiờn, tác giỹ cỹng lo ngỹi trỗc nhỹng diỗn tiỗn Trung Quỗc đỡng tiỗn hành ỹ Bỡn Ông, liỗu các vỹ khỹ trên có kỹp trỹ thành nhũn tỹ thay đỹi cuỹc chỹi.

Chỹ trong khoỹng thỹi gian ngỗn tỹ nỹm 2014, Trung Quỗc đã hoàn tỹt viỹc xây đỹng “Trỗng thành Cát” (Great Wall of Sand) ỹ Bỡn Ông. Nỗc này xây đỹng các đỹo nhũn tỹo ỹ tỹc đỹ và quy mỗ chỹa tỹng có. Không chỹ vỹy, Trung Quỗc “quỗn sỹ hóa” các thỹc thỹ này vỹi doanh trỹi, hỹ thỹng ra-đĩa, ỹ pháo và đỹng bỡng quỗn sỹ. Mỗ đã can đỹ và khuyỗn khỡch Trung Quỗc tham gia cuỹc chỹi vỹi hỹ vỹng nỗc này tuỗn thỹ luỹt lỹ. Nhỹng trỗc mỹi phỡn ỹng “thỹ đỹng” cỹa Mỗ, Trung Quỗc ngày càng quyỗt đỡng hỹn. Mỗ vỹn có thỹ triỗn khai tàu chiỗn và máy bay tỹi các khu vỹc nhỹng mỹi ngày qua đỹ, các vùng biỗn và vùng trỹi lỹi nguy hiỗm hỹn. Có lỹ chúng ta đỹu có cỹm giác Mỗ đỡng thua trong “Chiỗn tranh ỹm”? Tuy nhiờn theo tác giỹ Fabey, kỹ nguyờn “crashback” cỹa hỹi quỗn Mỗ đỹng nhỹ đã kỹt thỹc. Chỡnh trỗng Mỗ có thay đỹi khi ông Donald Trump trỹ thành Tỹng thỹng nỹm 2017. Ông Trump và đỹi ngỹ cỹa ông tin rỹng cách tiỗp cỗn mỗm mỗng chỹ khiỗn Trung Quỗc quyỗt đỡng hỹn và chỡnh sách thỹn trỡng trong quan hỹ vỹi Trung Quỗc cỹa chỡnh quyỗn trỗc đã chỹm đỹt. Giỹi chỹc quỹc phỡng Mỗ cỹng đỹn nhỹn ra lỹi ích cỹt lỹi cỹa Mỗ sỹ bỹ ỹnh hỹng nỹu không quyỗt tâm chiỗn thỹng trong cuỹc “Chiỗn tranh ỹm” vỹi Trung Quỗc. Thông đỹp cuỹi cùng tác giỹ đỹa ra rỹt rõ rỡng: Hỹi quỗn Mỗ kiờn quyỗt đỹp trỹ mỹi hành đỹng quyỗt đỡng trên biỗn cỹ. “Nỗc Mỗ nỹm 2017 không phỹi nỗc Mỗ cỹa nỹm 2013.”

NHỖN XẾT

Cuốn sách là tài liệu phù hợp, hợp dơn cho bñn đđc phđ thông khi phác hođ cđnh tranh Mđ-Trung tđi Biện Đông đđđi góc nhìn thđc tđ, sđng đđng tđ lđi kđ cđa nhđng quân nhân Mđ hođt đđng trên thđc đđa. Cách xđ lý cđa quân nhân Mđ trong các vđ va chđm, đđng đđ (nhđ vđ Cowpens, EP3...) - đđđu mà chúng ta khó có thđ hiđu rõ qua các bñn tin khđ khan trên truyđn thông - cđng đđđc tác giđ khđo léo thuđt lđi đđ mô tđ chính sách cđa Mđ tđi khu vđc. Nhìn chung, cách tiđp cđn cđa cuốn sách giúp chúng ta có cái nhìn trđc quan vđ không chđ nhđng gì xđy ra hàng ngày trên biện, mà còn cđ vđ cách vđn hành chính sách đđi ngođi cđa lđc lđđng quân sđ Mđ - nhđng ngđđi "đđu sóng ngđn gió" trên thđc đđa. Tuy nhiên, do hđđng đđn đđc giđ phđ thông nên cuốn sách không đđi sâu vào hđc thuđt và hđu hđt các câu chuyđn chđ đđđc tiđp cđn mđt chiđu tđ phía Mđ.

Đđu vđy, cuốn sách vđn giđng lên hđi chuđng cđnh tđnh vđi đđc giđ vđ tham vđng cđa Trung Quđc và sđ cđng thđng đđng đđn ra trên thđc đđa tđi Biện Đông. Nđu không phđi là ngđđi thđđng xuyên theo đđi tình hình, chđc hđn chúng ta sđ phđi nhiđu lđn giđt mình trđđc sđ quyđt đđán cđa Trung Quđc trong nhđng vđ viđc xđy ra trên biện, cđng nhđ phđi ngđc nhiên trđđc sđ yđu đđđi và lđng túng cđa Mđ - lđc lđđng quân sđ vđn vđn đđđc coi là hùng mđnh trên thđ giđi. Vđi tác giđ, trong cuđc chiđn vđi cái tên "chiđn tranh đđm" tranh giđnh đđnh hđđng và kiđm soát quân sđ tđi Biện Đông giđa Mđ và Trung Quđc, thì Trung Quđc đđng trên đđ là bên thđng thđ. Tác giđ cđnh báo cuđc chiđn đđng đđn ra là cuđc chiđn không tiđng sđng, và thđi đđđm Mđ thua cuđc sđ là khi Mđ không thđ bđo vđ đđđc trđt tđ trên biện, tuyđn đđđng biện an toàn, không bđ cđn trđ hay cđ thđ hđn, là khi Mđ không duy trì hođc giđm sđ hiđn đđn tđi khu vđc Tây Thái Bình Đđđng.

Đđđu may mđn là đđng có nhđng đđu hiđu tích cđc khi "nhđng ngđđi đđt rđng" [dragon slayers] mà trong đđ nđi bđt là Tđng thđng Trump, đđ đđc Harry Harris (ngđđi hiđn là đđđi sđ tđi Hàn Quđc), Phó đđ đđc Tom Rowden (Tđ lđnh Lđc lđđng Chiđn đđu trên biện cđa Hđi quân Mđ)... đđng thđng thđ "nhđng ngđđi thân thiđn vđi gđu trúc" [panda huggers] mà tiêu biđu là Tđng thđng Obama, đđ đđc Jonathan Greenert (cđu Tham mđu trđđng Hđi quân Mđ trong nhiđm kđ cđa Tđng thđng Obama)... đđđ là cđ sđ đđ tác giđ tin rđng Mđ hoàn toàn có thđ ngđn cđn đđđc tham vđng thđng trđ Biện Đông bđi sđ bđnh trđđng cđa hđi quân Trung Quđc là mđt phđn hđ quđ cđa chính sách hoà hođn, chú trđng vào đđi thođi trong các thđi tđng thđng trđđc [1], chđ không chđ là do sđ trđđi đđy tđ nhiên cđa nđđc này [2]. Theo tác giđ, đđđu quan trđng là Mđ cđn phđi có chính sách đđng đđn, cđ thđ là vđn duy trì hđp tác vđi Trung Quđc nhđng cđn có thái đđ cđng rđn, kiên quyđt hđn và đđc biđt là dành nguđn lđc đđu tđ hđp lý cho lđc lđđng hđi quân./.

*Nhóm tác giả: Đinh Tuấn Anh, Võ Quang Tiệp - Viện Biện Ông, Học viện Ngoại giao
. Bài viết thể hiện quan điểm riêng của các tác giả.*

[\[1\]](#) Tổng thống Bush dành quá nhiều sự chú ý cho cuộc chiến chống khủng bố còn Tổng thống Obama lại để quá nhiều niềm tin vào chính sách hợp tác với Trung Quốc.

[\[2\]](#) Ông đốc Jonathan Greenert (cựu Tham mưu trưởng Hạm đội quân Mỹ trong nhiệm kỳ của Tổng thống Obama) thừa nhận rằng bản thân ông đã hối hận khi không công nhận hận với Trung Quốc.